

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" oktobra numurā... 2
- Abonējiet LLKC izdevumus!... 2
- Konkursa "Sējējs 2017" laureāti... 3
- Pašnodarbināto gals vai labākas sociālās garantijas... 4
- Konsultanti var palīdzēt bioloģiskajām saimniecībām... 4
- Izsludina jaunu kārtu projektiem... 5
- Audzē uzturam augstvērtīgus produktus... 6
- "Vidzemniekos" strādā jau piektā paaudze... 7
- Vēl viena zaļmēslojuma izmantošanas iespēja... 8
- Partnerība "Kaimiņi" – par stiprām kopienām un attīstītu uzņēmējdarbību... 10
- Preiļu rajona partnerība – teritorijas attīstībai... 10
- Dabai, darbam, dzīvei Rēzeknes un Viļānu novados... 11
- Laiks apsekot meža meliorācijas sistēmas... 12
- Glifosāti – vēl vismaz piecus gadus... 13
- Vērtē lauku ražu Eiropā... 13
- Plāno samazināt biodegvielas izmantošanu... 13
- Svarīgākie datumi, kuros lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2017. gada decembrī... 14
- Kopražas prognoze valstī samazinās... 15
- Radīt mazas lietas ar lielu nozīmi... 15

AKTUALITĀTES

NOTEIKTI KONKURSA "ŠODIEN LAUKOS" UZVARĒTĀJI

Konkursa "Šodien laukos" otrajā norises gadā uzvaras laurus klašu grupā plūkusi Rugāju vidusskola, savukārt individuālajā vērtējumā – Elīna Stāge no Dagdas, Lauris Botņa-Ezerskis no Lēdurgas un Renāte Ausmane no Lažas pagasta.

Tāpat kā pērn, arī šogad klase balvā iegūst ekskursiju 1000 eiro vērtībā, savukārt individuālie dalībnieki dāvanā saņems planšeti.

Kopumā konkursa sešu lielo uzdevumu veikšanai dalību bija reģistrējušas 30 klases/kolektīvi un 53 individuālie dalībnieki – pavisam 427 dalībnieki.

Konkursā, kurš ilga no februā-

ra līdz oktobrim, piedalījās skolēni vecumā no 12 līdz 16 gadiem. Teju visi viņi atzīst – piedalīties motivē iespēja interesanti pavadīt brīvo laiku un uzzināt ko jaunu.

Baiba Gulbe, LLKC Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāja: "Visvairāk skolēniem patika uzdevumi, kuros bija jāliek lietā fotogrāfa prasmes, jāsēj un jāstāda, kā arī jānodarbojas ar pārgājieniem. Prieks, ka konkursa aktivitātēm seko arī vecāki. Viņi atzīst – konkurss mudinājis bērnus doties laukā un aktīvi darboties, pētot visdažādākās tēmas."

Konkurss "Šodien laukos" tiek rīkots ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un Valsts

Lauku tīkla atbalstu. Konkursa un sociālo tīklu akcijas mērķis ir informēt, izglīt un izklaidēt skolas vecuma jauniešus par lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēm, sniegt viņiem izpratni par nozaru darbību, iespējām un izaicinājumiem Latvijas laukos un nākotnes izglītības un karjeras iespējām.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa, LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" OKTOBRA NUMURĀ

Novembrī Eiropas Komisija nāks klajā ar savu redzējumu ES Kopējai lauksaimniecības politikai pēc 2020. gada. Kāds būs ES lauksaimniecības budžets un kādu lauksaimniecības politiku vēlas redzēt ES sabiedrība, lasiet žurnāla "Latvijas Lopkopis" oktobra numurā.

Žurnālā arī stāsts par to, kā saimnieko piena ražotāji pašā Eiropas viducī – Beļģijā. Pienāimnieki Stefens un Fērle Devo-Delbeki izvēlējušies bioloģisko piena ražošanu, jo pēc tā pieaug pieprasījums un iepirkuma cena ir ievērojami augstāka – 50 centi par kg – nekā par konvencionālo pienu.

Kāda ir situācija Latvijā ar 'Latvijas brūnās' šķirnes govīm, to salīdzinājumu ar Holšteinas melnraibajām govīm un, kādas ir iespējas 'Latvijas brūnās' genofonda pavairošanai ar embriju transferenci jeb pārnesei, skaidro Māris Līdaks, Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienības pārstāvis, un Ilga Šematoviča no LLU Veterinārmedicīnas fakultātes.

Piena lopkopjiem noderēs žurnāla nozaru redaktors un LLKC Lopko-

pības nodaļas vadītājs Silvija Dreijers padomi bioloģisko piena lopu audzētājiem par rapša izmantošanu barības devās, kā arī raksts "Dodiet govīm laiku ēšanai un gremošanai". LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītāja Anita Siliņa skaidro, kā lielāks komforts govīm dod lielākus ienākumus saimniekiem. Savukārt LLKC konsultants-eksperts veterinārmedicīnā Dainis Arbidāns, vērtējot izmēģinājuma rezultātus SIA "Agro-Kaķenieki", skaidro, kādi riski pastāv veselu telišu izaudzēšanai.

Saimnieku pieredzes rubrikā stāsts par jauno lauksaimnieku no Viļakas novada Klānietiem Kārli Mierīņu. Viņa mērķis ir piecu gadu laikā tikt līdz 60 augstvērtīgu zīdītājgovju ganāmpulkam, vienlaikus attīstot arī tiešo tirdzniecību.

Aitkopjiem lietderīgs būs LLKC lopkopības konsultantes Daces Trupānes raksts par Anglijas aitkopības eksperta Jāna Le Du vizīti Latvijā un viņa padomi mūsu aitkopjiem. Turpat arī stāsts par aitkopi Andri Slišanu no Viļakas novada "Jākupāniem".

Kādu kaitējumu putnu audzētājiem spēj nodarīt sarkanās ērces un kā ar tām cīnīties, skaidro Latvijas olu ražotāju asociācijas pārstāve Solvita Gulbe.

Zirgu mīļotājiem būs interesanti izlasīt žurnālistes Daces Milleres rakstu par uzņēmēju Raimonu Ruķeri, kurš atgriezies pie jaunības dienu aizraušanās – zirgiem un Vecumniekos veido zirgaudzētavu.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā un iegādāties Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos.

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

ABONĒŠANA

ABONĒJIET LLKC IZDEVUMUS!

Informatīvais izdevums "Lauku Lapa"

"Lauku Lapa" informē par aktualitātēm lauku attīstībā, uzņēmējdarbībā un lauksaimniecībā. Jaunami likumdošanā, labas un pārņemamas prakses piemēri dažādās lauku uzņēmējdarbības jomās un speciālistu ieteikumi efektīvākas saimniekošanas nodrošināšanai. Ik mēnesi – kalendārs par svarīgākajiem datumiem, kurus nedrīkst aizmirst katrs lauksaimnieks.

"Lauku Lapa" iznāk reizi mēnesī. Gada piegādes cena – 4,80 eiro, pusgadam – 2,40. Abonēšanas indekss – 1163. Izdevumu iespējams abonēt visās "Latvijas Pasta" nodaļās, kā arī "Latvijas Pasta" mājaslapā elektroniskās abonēšanas sadaļā.

Abonēšana: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/latviesu_valoda/1163/2018_gads/

Žurnāls "Latvijas Lopkopis"

LLKC izdots žurnāls „Latvijas Lopkopis” ir vienīgais specializētais izdevums Latvijā, kas informē par aktualitātēm piena un gaļas lopkopībā, kā arī zirgkopībā un putnkopībā. "Latvijas Lopkopis" varat lasīt intervijas ar nozares līderiem, tajā atradīsiet saimnieku pieredzes stāstus, praktiskus padomus piena un gaļas lopu audzētājiem, kā arī rakstus par nozarei saistošām likumdošanas izmaiņām un tirgus tendencēm.

Žurnāls "Latvijas Lopkopis" iznāk reizi mēnesī, un tā tirāža ir vairāk nekā 2000 eksemplāru. Mēs varam lepoties ar abonentiem visos Latvijas novados. Mūs atbalsta Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome, žurnālu lasa LLKC, Lauksaimniecības datu centra, Lauku atbalsta dienesta un PVD birojās. To saņem Latvijas lielāko banku ekonomikas analītiķi, kā arī nacionālo

un reģionālo mediju pārstāvji un ar nozari saistīto iestāžu profesionāli. "Latvijas Lopkopis" ir vienīgais specializētais lopkopības izdevums, kas nonāk tieši mērķauditorijas rokās, uzrunājot zemniekus visos Latvijas novados.

"Latvijas Lopkopis" iznāk reizi mēnesī. Gada piegādes cena – 32,40 eiro, pusgadam – 16,20 eiro. Abonēšanas indekss – 2044. Izdevumu iespējams abonēt visās "Latvijas Pasta" nodaļās, kā arī "Latvijas Pasta" mājaslapā elektroniskās abonēšanas sadaļā.

Abonēšana: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2018_gads/

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, llkc.lv, laukutikls.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

AKTUALITĀTES

KONKURSA "SĒJĒJS 2017" LAUREĀTI

Rīgā, kultūras pili "Ziemeļblāzma" 13. oktobrī tika apbalvoti konkursa "Sējējs 2017" laureāti un vecināšanas balvu saņēmēji – lauksaimnieki, tostarp arī jaunie zemnieki, pārtikas ražotāji un mazpulki.

1. Gada lauku saimniecība. Laureāts – Jelgavas novada z/s "Terēņi", saimnieko Kaspars Duge. Veicināšanas balvas – Preiļu novada z/s "Ozoli Gribinānos", saimnieko Jānis Griboņiks; Raunas novada z/s "Ozolkalns", saimnieko Rūta Kļaviņa.

2. Gada uzņēmums pārtikas ražošanā. Laureāts – Smiltenes novada AS "Smiltenes piens", vadītāja Gita Mūrniece. Veicināšanas balvas – Krimuldas novada SIA "Maiznīca Flora", vadītājs Juris Zilgalvis; Kuldīgas novada SIA "Milzu", vadītājs Enno Ence.

3. Ģimene lauku sētā. Laureāts – Beverīnas novada z/s "Kalnleimaņi", saimnieko Zvirgzdu ģimene (Lolita Zvirgzda); Veicināšanas balvas – Engures novada z/s "Mazlimbji", saimnieko Lāču ģimene (Andris Lācis); Jelgavas novada z/s "Vilki", saimnieko Puriņu ģimene (Lauma Puriņa).

4. Jaunais veiksmīgais zemnieks. Laureāts – Valkas novada z/s "Lejasciņi", saimnieko Kristaps Sula. Veicināšanas balvas – Limbažu novada SIA "Eco Onyx", saimnieko Arvīds Ošāns; Auces novada z/s "Imantas", saimnieko Ģirts Ante.

5. Bioloģiskā lauku saimniecība. Laureāts – Kuldīgas novada SIA "Lāses AM", saimnieko Aigars Melderis. Veicināšanas balvas – Skrundas novada z/s "Valti", saimnieko Rihards Valtenbergs; Dobeles novada z/s "Vizbuli", saimnieko Laima Herberga.

6. Gada LEADER projekts vietējā rīcības grupā. Laureāts – projekts "Kokkopības pakalpojumu uzlabošana Saldus un Brocēnu novados", Saldus novads, SIA "BLK Serviss", pārstāv Ģirts Vitkovskis. Izvirzītājs: biedrība "Saldus rajona attīstības biedrība", Sandra Fridrihsone. Veicināšanas balvas – projekts "Ražošanas uzņēmuma mājas apstākļos "Ozoli" attīstība un konkurētspējas veicināšana", Gulbenes novads, pārstāv Inguna Ozola. Izvirzītājs: biedrība "Sateka", Daiga Gargurne; projekts "Uzņēmuma "Dabas gardumi ar "odziņu"" izveide un attīstība", Mārupes novads, pārstāv Ieva Spri-

ža. Izvirzītājs: biedrība "Pierīgas partnerība", Alīna Lukjanceva.

7. Rītdienas Sējējs – mazpulks. Laureāts – Tukuma novada "307. Džūkstes mazpulks", vadītāja Gundega Jēkabsons. Veicināšanas balvas – Alūksnes novada "867. Ilzenes mazpulks", vadītāja Sarmīte Salmiņa; Ķekavas novada Daugmales mazpulks "Dzirkstelīte", vadītāja Zinaida Matisone.

8. Zinātne praksē, inovācijas. Laureāts – Dr. agr. Baiba Lāce par darbu "Agroekoloģisko faktoru ietekme uz bumbieru – kadiķu rūsū (ier. *Gymnosporangium sabinae* (Dicks.) G. Winter) un integrētās augu aizsardzības iespējas slimības ierobežošanai". Veicināšanas balvas – Dr. oec. Laura Jeroščenkova par darbu "Kultūras mantojuma izmantošana lauku tūrisma attīstībā"; Dr. agr. Inga Jansone par darbu "Ziemāju labības kā izejviela atjaunojamās enerģijas ieguvei Latvijā".

Par mūža ieguldījumu lauksaimniecībā – agronome Aija Balode.

ZM informācija

"Sējēja" laureātu kopbilde

Foto: Evija Triņanova

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

PAŠNODARBINĀTO ĢAĻS VAI LABĀKAS SOCIĀLĀS GARANTIJAS

Pagaidām nevar droši zināt, kas sagaida pašnodarbinātos no 2018. gada, jo raksta tapšanas laikā nav apstiprināti grozījumi attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos. Tāpat, kā jau vēsture liecina, līdz 2017. gada beigām viss vēl var mainīties. Tāpēc šajā rakstā apskatīšu tikai tos jaunumus, kas šobrīd ir zināmi, ar piebildi – tie arī var mainīties. It sevišķi, ja pašnodarbinātie sapratīs situāciju un nolems kaut kā kopīgi izteikt savu viedokli. Šoreiz izgaismošu tikai dažus aspektus, kas būs jauni.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) un pensiju apdrošināšana (PA)

Papildus līdzšinējai pašnodarbinātā VSAOI likmei no 2018. gada būs jāmaksā vēl 5% PA. Izmaiņas apskatīšu uz graudaugu audzēšanas saimniecības piemēra, kura veic saimniecisko darbību, saņemot ieņēmumus par pārdotiem graudiem un samaksājot par saimniecības izdevumiem. Īpašnieks ir pašnodarbināta persona.

1. Piemērs saskaņā ar spēkā esošo likuma redakciju no 1.01.2018

No janvāra līdz jūnijam ir zaudējumi katru mēnesi, kopā 25 000 eiro (jo izdevumi lielāki nekā ieņēmumi, graudi vēl tikai aug). VSAOI un 5% PA nav obligāti jāmaksā (bet var arī maksāt, ja vēlas).

Jūlijā tiek novākta raža un pārdota, ieņēmumi par pārdotajiem graudiem ir 26 000 eiro, izdevumi 6000 eiro, ienākums jūlijā 26 000-6000 = 20 000 eiro. VSAOI

	VSAOI 2017. g.	VSAOI 2018. g.
Jūlijā ienākums 20 000	133,86 eiro (430x31,13%)	1116,66 eiro
Augustā ienākums 300	0,00	15,00 eiro

1. tabula. Pašnodarbinātā VSAOI saskaņā ar spēkā esošo likumu no 1.01.2018

	VSAOI 2017. g.	VSAOI 2018. g.
Jūlijā ienākums 20 000	133,86 eiro	138,16 eiro
Augustā ienākums 300	0,00	0,00

2. tabula. Pašnodarbinātā VSAOI pēc likuma grozījumiem

jāmaksā vismaz no minimālās algas (var izvēlēties arī lielāku summu), tas ir no 430 eiro, bet 5% PA jāmaksā no starpības starp ienākumu (nevis ieņēmumiem) un summu, no kuras maksās VSAOI, tas ir, 20 000-430 = 19 570 eiro. VSAOI likme nākamajam gadam gan vēl nav zināma, pieņemšu, ka par 1% lielāka nekā 2017. gadā, tas ir 32,13%. Līdz ar to iznāk, ka par jūliju jāmaksā VSAOI+5% PA = 430x32,13% + 19 570x5% = 138,16+978,50 = 1116,66 eiro.

Augustā ieņēmumi ir 1000, izdevumi 700, ienākums 1000-700 = 300 eiro. VSAOI nav jāmaksā (jo ienākums

mēnesī nesasniedz minimālo mēnešalgu 430, kā arī, no gada sākuma skaitot, nav pārsniegts limits 12x430, kopumā no gada sākuma sanāk pat zaudējumi (-25 000+20 000+300 = -4700), bet tā kā augustā ienākums ir, tikai zem 430, tad tomēr 5% PA ir jāmaksā, tas ir 300x5% = 15 eiro.

No septembra līdz decembrim saimniecībai atkal ir zaudējumi katrā mēnesī, kopā 12 000 eiro. VSAOI un 5% PA nav obligāti jāmaksā.

Pirmajā tabulā uzskatāmāk parādīts, cik būtu jāmaksā sociālās iemaksas, ja minimālā alga ir 430 eiro, saskaņā ar 2017. gada un 2018. gada kārtību.

2. Piemērs, ja tiks veikti grozījumi likumā

Zemkopības ministrija oktobra beigās iesniedza Saeimā priekšlikumus grozījumiem likumā, kas paredz: pašnodarbinātām personām, kuras gūst ieņēmumus no lauksaimnieciskās darbības, obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai jāaprēķina un jāveic vienu reizi taksācijas gadā.

Ja šo priekšlikumu atbalstīs, tad iepriekš apskatītā piemēra situācija būs sekojoša:

VSAOI aprēķina tāpat kā 1. piemērā.

Mainās 5% PA, tas ir, nosaka gada ienākumu -25 000+20 000+300-12 000 = -16 700 (zaudējumi). Līdz ar to neveidojas ar 5% PA apliekams objekts.

Otrajā tabulā atspoguļotas maksājamās summas, ja tiks pieņemti minētie grozījumi.

► 5. lpp.

LOPKOPĪBA

KONSULTĀCIJAS BIOĻĢSKAJĀM SAIMNIECĪBĀM

LLKC lopkopības speciālisti konsultāciju birojos var jums palīdzēt sagatavot pamatojumu atļauju pieprasīšanai proteīnpiedevu iegādei un sastādīt barības devas, lai precīzi būtu aprēķinātas katras dzīvnieku grupas barības vajadzības.

Daudzas bioloģiskās lopkopības saimniecības, īpaši tās, kas nodarbojas ar piena lopkopību, jau ir izanalizējušas savu sagatavoto rupjo lopbarību zemošanas periodam (skābbarība, siens).

Izvērtējot kvalitātes rādītājus un

sastādot barības devas, ir redzams, ka bez proteīnpiedevām govīm laktācijas sākumā bieži nav iespējams sabalansēt barības devas. Slikto laika apstākļu dēļ praktiski visā Latvijā lopbarības pupu un zirņu novākšana bioloģiskajās saimniecībās bija stipri apgrūtināta vai vispār neiespējama.

Lai dzīvniekus varētu pabarot ar to vecumam, sugai un fizioloģiskajām vajadzībām atbilstošu pilnvērtīgu barību, ko nosaka Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības, bioloģiskajām saimniecībām

šādos gadījumos individuāli ir jālūdz sertificējošajai institūcijai atļauja iegādāties konvencionāli ražotas proteīnpiedevas (pupas, zirņus, rapšu rausus). Tieši tāpat jārikojas arī gadījumos, kad nav pieejama bioloģiski ražota spēkbarība jeb graudi (mieži, kvieši, rudzi, tritikāle un auzas). ■

Silvija DREIJERE,
LLKC Lopkopības
nodaļas vadītāja
e-pasts:
silvija.dreijere@llkc.lv
tālrs. 26552748

4. lpp.

Cerams, ka līdz gada beigām šai jautājumā tiks ieviesta skaidrība, jo, kā redzams piemērā, atšķirība var būt tūkstošos eiro. Tomēr, lai gan 2018. gadā pašnodarbinātajiem, iespējams, būs vairāk jāmaksā, jāņem vērā, ka pretī viņi saņems lielāku sociālo nodrošinājumu vecumdienās pensijas veidā. Plānots 5% iemaksāt pensiju 1., 2. vai 3. līmenī.

Ja nav vēlēšanās maksāt iepriekš minēto, var mainīt statusu. Piemēram, zemnieku saimniecība var iecelt pārvaldnieku, reģistrējot to Uzņēmumu reģistrā, pēc tam pārvaldnieks var pieņemt darbā īpašnieku. Tādā gadījumā nebūs jāveic pašnodarbinātā iemaksas, bet gan jāmaksā visi darbspēka nodokļi, kā arī jāievēro visi Darba likuma noteikumi, piemēram, jāskatās, lai pirkumi saimniecības vajadzībām tiktu veikti darba laikā, nevarēs strādāt 24 stundas un 7 dienas nedēļā utt. Lai saprastu, kas būtu izdevīgāk, ir jāveic aprēķini.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN)

Aprēķinot gada beigās IIN, uz izdevumiem drīkstēs likt tikai 80% apmērā no ieņēmumiem. Ieņēmums ir pamatlīdzekļu nolietojums, darba alga un darba devēja VSAOI, nekustamā īpašuma nodoklis (NĪN), ko drīkst likt 100% apmērā. Labā ziņa ir tā, ka "subsīdijas" vēl dažus gadus neiekļaus aplikamajā ienākumā, kā arī lauksaimniekiem saglabāts neapliekamais ienākums 3000. Piemēram, ieņēmumi gadā 20 000, izdevumi 21 000, tai skaitā nolietojums 8000, alga un VSAOI 5000, NĪN 800 (kopā pilnā apmēra izdevumi 13 800). Izdevumos drīkst likt 80% no 20 000 = 16 000. Aplikamais ienākums = 20 000 - 13 800 - (16 000 - 13 800) = 4000. Ja piemēro lauksaimnieku 3000, tad aplikamais ienākums sanāk 1000.

Secinājumi

Kas īsti sagaida pašnodarbinātos 2018. gadā, līdz galam vēl nav skaidrs. Ja spēkā būs "dārgākais"

(1. piemēra jūlija) variants, pašnodarbinātajiem sociālajās iemaksās būs jāmaksā dažkārt pat 8 reizes vairāk. Tādā gadījumā būs jāsaprot, kāds sociālais nodrošinājums gaida, vai arī lielāks. Pieaugs arī maksātāju skaits, kam būs jāmaksā IIN par savu saimniecisko darbību, it sevišķi, ja viņi nav lauksaimnieki. No valsts puses šobrīd ir nepieciešams visaptverošs skaidrojums, kas parādītu arī nodokļu reformas ieguvumus minētajai iedzīvotāju grupai, kā arī vēl jāveic normatīvo aktu precizējumi, izsakot normas precīzāk un vairāk iedziļinoties praktiskajos gadījumos.

Rakstā aplūkots nav izmantojams par pamatu 2018. gada aprēķiniem, tas ir tikai informatīvs skaidrojums. "Lauku Lapā" turpmāk informēsim par izmaiņām šajā jomā.

Anda SKADIŅA,
LLKC Grāmatvedības un
finanšu nodaļas grāmatvedības
konsultante
e-pasts: anda.skadina@llkc.lv
tālrs. 63050226

EKONOMIKA

IZSLUDINA JAUNU KĀRTU PROJEKTIEM

No š. g. 7. novembra līdz 7. decembrim atvērta projektu kārta pasākuma "Ieguldījumi materiālajos aktīvos" apakšpasākumos "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās", "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" un "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā".

Apakšpasākuma "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās" mērķis – veicināt lauku saimniecību un kooperācijas attīstību. Pasākuma ietvaros atbalstīs dažādas investīcijas tehnikas un iekārtu iegādei, būvju celtniecībai u. c. Pieejamais finansējums lauku saimniecībām ir 70 milj. eiro, bet lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām (LPKS) – 5 milj. eiro. Finansējuma ierobežojums esošai lauku saimniecībai – 2 milj. eiro (t. sk. pamatlīdzekļiem 700 tūkst. eiro), jaunai lauku saimniecībai 150 tūkst. eiro, LPKS – 10 milj. eiro.

Apakšpasākuma "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" mērķis – lauksaimniecības produkcijas pārstrādes attīstības veicināšana. Atbalsta pretendenti ir jauni un esoši pārstrādes uz-

Foto: Iveta Tomšone

ņēmumi, kā arī ražotājs mājas apstākļos – juridiska persona, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi mājas apstākļos. Projekta ietvaros var piesaistīt kā investīcijas, tā būvēt dažādas ēkas. Pieejamais publiskais finansējums ir 25 milj. eiro. Maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 50%.

Apakšpasākuma "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā" mērķis – lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras uzlabošana, t. sk. meliorācijas sistēmu, lauku un pievedceļu atjaunošana/izveide. Pieejamais publiskais finansējums

fiziskām personām, lauku saimniecībām un pašvaldībām ir 8 miljoni eiro.

Plašāka informācija par atbalsta saņemšanas nosacījumiem pieejama Lauku atbalsta dienesta mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļas "Atbalsta veidi" apakšsadaļā "Projekti un investīcijas", vai sazinoties ar LLKC reģionālo biroju ekonomistiem.

Projekta atbilstību šiem pasākumiem var noteikt, izmantojot LLKC izstrādāto **ES atbalsta pieejamības noteikšanas programmu** (tiešsaistes adrese: <http://esatbalsti.llkc.lv/>).

Projektu iesniegumi jāiesniedz, izmantojot LAD Elektroniskās pieņemšanas sistēmu vai ievērojot Elektronisko dokumentu likumu, kā arī to var darīt personīgi LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai centrālajā birojā Rīgā.

Papildu jautājumus par projektiem iespējams uzdot forumā: <http://forums.llkc.lv/>.

Liene DABIŅA,
LLKC ekonomikas
konsultante
e-pasts:
liene.kalnina@llkc.lv
tālrs. 63050220, 26328248

BIOLOĢISKĀ LAUKSAIMNIECĪBA

AUDZĒ UZTURAM AUGSTVĒRTĪGUS PRODUKTUS

Zemnieku saimniecībā "Ošenieki" saimnieko Aivars Ošenieks ar ģimeni. Saimniecība dibināta 1997. gadā, bet, vēloties saimniekot videi draudzīgi, un audzēt uzturam augstvērtīgus produktus 2008. gadā reģistrēta bioloģiskā saimniecība.

Zemnieku saimniecība "Ošenieki" audzē dārzeņus, augļus, ogas, un paši realizē savā ceļmalas veikaliņā. Saimniecība apsaimniekotajā zemē lielu daļu aizņem dārzeņu kultūras, augļu koku un ogu stādījumi. Saimniecība audzē visa veida lauka dārzeņus, agri pavasarī sākot ar redīsiem un salātiem, rudenī beidzot ar rutkiem un kāpostiem, kā arī piedāvā daudzveidīgu garšaugu un zaļumu klāstu. Dārzeņu platības kopumā aizņem vairāk nekā 4 ha. Šogad pavasarī pašu spēkiem tika uzbūvēta 100 kvadrātmetru liela plēves siltumnīca, kas papildīta ar tomātu un papriku stādiem. Dārzeņi un garšaugi tiek audzēti nesegtā laukā dobēs. Pagājušajā pavasarī paplašināti vasaras aveņu stādījumi, audzē arī rudens avenenes un kazenes. Šogad iestādītas jaunas ābelītes, kas kopumā aizņem līdz 1 ha. Vairāk nekā hektārs sastādīts ar zemenēm. Sēšanas un stādīšanas darbus veic mehanizēti, zemeņu stādus stāda ar stādāmo mašīnu, sēšanas darbiem izmanto vakuuma sējmašīnu.

Saimniecībā darbojas visa ģimene – Aivars ar dzīvesbiedri Nadeždu, talkā

ZEMNIEKU SAIMNIECĪBA "OŠENIEKI"

- Īpašnieks:
Aivars Ošenieks
- Atrodas: Kandavas novada Zemītes pagastā
- Apsaimnieko: 17 ha zemes
- Audzē: dārzeņus, augļu kokus, ogulājus

**Saimnieks
Aivars Ošenieks**

nāk divi dēli un meita. Bērni lieli – meita jau beigusi, bet viens no dēliem mācās Kandavas lauksaimniecības tehnikumā mehanizatoros, otrs – Saldū par ugunsdzēsēju. Šajā vasarā z/s "Ošenieki" iesaistījās NVA īstenotajā skolēnu vasaras nodarbinātības pasākumā, algojot vienu darbinieku vasaras mēnešiem.

Ražas novākšanas laikā saimniecībā ierodas arī talcinieki, tajā skaitā ģimenes ar bērniem no Rīgas, kas šurp devušās ar nolūku pastrādāt un parādīt savām atvasēm, kur un kā aug kartupeļi. Talcinieki par darbu saņem pateicību no saimniekiem – kādu kartupeļu maisu, dārzeņu grozu. Šogad gan kartupeļu, gan kabaču, kāļu, rutku, kāpostu raža bija laba.

Saimniecības zeme atrodas starp Grenčiem un Zemīti, Tukuma – Kuldīgas šosejas malā. Ņemot vērā izdevīgo atrašanās vietu, pagājušā gada rudenī atvērta pašu uzbūvētā dārzeņu tirgo-

tava – veikaliņš ar nosaukumu "LV-BIO-02", kas jau liecina par iespēju iegādāties bioloģiskus produktus. Veikaliņā tirgo visu saimniecībā izaudzēto produkciju, kā arī saimnieces gatavotos konservējumus, kas top no pašu izaudzētā un dažādu krāsainu burciņu veidolā nonāk tirgotavas plauktā. Pircēji ir garāmbraucēji, kuri mēro ceļu uz Rīgu, Kuldīgu, Jūrkalni, Ventspili un citur. Veikaliņš atvērts vasaras mēnešos, rudenī – nedēļas nogalēs. Saimnieks uzskata, ka veikaliņa atvēršanai ieguldītie līdzekļi ir atmaksājušies. Produkcija iepriekš arī realizēta novada ēdināšanas uzņēmumiem, bet būtiska ir pārdošanas cena. Iepirkumos cenas ir zemas, bet bioloģiski audzētai produkcijai realizācijas cenu griboties prasīt lielāku, tā argumentē saimnieks, tādēļ šogad visu pārdod pats tiešās pārdošanas ceļā. Savukārt, lai iekļūtu lielajos tirdzniecības tīklos, saimniecība ir par mazu, nevarot nodrošināt pietiekošu, regulāru piegādi, stāsta Aivars.

Apgūstot ES projektu līdzekļus mazajām lauku saimniecībām, 2016. gadā tika iegādāts mazgabarīta traktoriņš, mazjaudas graudu kombains, ierīkots dziļurbums, uzstādītas laistīšanas iekārtas, bet aukstuma vitrīna un saldēšanas iekārta vēl jāiegādājas. Tika izmantota iespēja modernizēt saimniecības tehnisko bāzi, paaugstinot ražošanas efektivitāti, tā atvieglojot ikdienišķos darbus saimniecībā. Saimnieka nākotnes plāni vērsti produkcijas pārstrādes virzienā, būvējot pārstrādes cehu.

Līga FRĪDEMANE,
LLKC Tukuma konsultāciju
biroja lauku attīstības
konsultante
e-pasts: liga.fridemane@llkc.lv
tālrs. 26175715

Raža pircējiem tiek piedāvāta pašu saimniecības veikaliņā

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

LAUKU ATTĪSTĪBA

“VIDZEMNIEKOS” STRĀDĀ JAU PIEKTĀ PAAUDZE

Ilūkstes novada Dvietes ciemata nomalē atrodas lauku sēta “Vidzemnieki”, kur dzīvo un čakli darbojas Glaudānu ģimene ar sešiem audzēbērniem. Ģimenē izveidojušās gadsimtu ilgas tradīcijas, kas pārmantojas no paaudzes paaudzē.

Lauku sēta jau iztālēm piesaista skatu ar labiekārtoto teritoriju. Te mītina dažādi dzīvnieki un putni – pašu bērnu priekam un ciemiņiem, kuri vēlas apskatīt dzīvniekus un uzzināt par tiem kaut ko vairāk, pavadot laiku svaigā gaisā.

“Senču mājās “Vidzemnieki” dzīvo jau piektā paaudze,” stāsta saimniece Olga Glaudāne. “Mūsu paaudzes uzdevums ir atstāt mantojumā senču vērtības, kas atgādinātu un tuvinātu jauniesus savai dzimtajai pusei. Ļoti ceru, ka mēs kādreiz skaidri sāksim saprast, ka ne Eiropas Savienība, ne “lielie” valsts politiķi nav tie, kas pateiks, kā mums dzīvot. Notiek pirmā paaudžu maiņa pēc Latvijas neatkarības atgūšanas. Jauniešu ticība savai varēšanai un gudrība būs tas, kas radīs vilkmi domāšanai, strādāšanai un kopīgai spējai radīt vērtības, kas dos kopējo labumu visiem.”

Mājas apkārtnē ierīkotas dzīvotnes dažnedažādiem dzīvniekiem un putniem. Netālu no mājas iežogota paliela teritorija, kur dzīvo truši. Ierīkotas interesantas mājiņas, kur tie var paslēpties. Tālāk var apskatīt trīs alpakas, Āfrikas lielos strausus un Austrālijas emu. Ir arī divas pundurcūciņas, Kalifornijas vistas, jūrascūciņas, bruņurupuči, paipalas, fazāni, pīles, tītari, pāvi, zaļajās ganībās skatu piesaista pundurkazas.

Veca ābeļdārza teritorijā ierīkota “putnu viesnīca”, ābeļu zaros iekārti bērnu veidoti krāsaini putnu būri un feju mājiņas bērnu fantāzijas attīstīšanai. Pieredzējuši audzējamamma Olga stāsta: “Feju pasaule ir iedvesmas avots visiem, arī reāls psiholoģiskais darbs. Atverot namiņu durtiņas, mēs dzirdam bērnu rūpes, raizes, prieku, viņu nepiepildītās vēlmes.” Ierīkota arī atpūtas vieta, kur krēsli veidoti no mucas un divi galdiņi ar stikla virsmām, kur uzbērtas smiltis gleznu veidošanai.

Glaudānu ģimenē katram bērnam ir savs dzīvnieks, par kuru ir jāparūpējas

Kuplā Glaudānu ģimene

**Suvenīri –
apgleznotas
strausu olas**

Bērnus šogad priecēja mazās alpakas

un jāpabaro. Šādā veidā tiek ieaudzīnāta mīlestība pret dzīvniekiem un darba spars. Viss “Vidzemniekos” ierīkots pašu spēkiem. Saimniece piebilst: “Senču zeme ir jāpstrādā, ja mēs gaidīsim naudu vai palīdzību no valsts, zeme stāvēs aizaugusi un nekocta. Cilvēki mēdz būt neapmierināti, lai gan lielākā daļa nezina, ko viņi grib, un tad viņi dabū tikai to, ko viņiem dod. Daudzi neuzdrīkstas radīt paši savu nākotnes vīziju. Tas viss mums ir kā vaļasprieks, kur katrs stūrītis ir ierīkots ar sirsnību, mīlestību un prieku par pašu paveikto darbu. Laiks izkopt attiecības ar apkārtnējiem cilvēkiem un vidi, atjaunot dvēselisko saikni cilvēkos, lai varam justies piepildīti un laimīgi. Lai jaunā paaudze nedodas prom uz lielajiem pilsētu centriem, uz citām zemēm. Vajag atjaunot savus lauku īpašumus, savas saknes un justies piederīgiem kaut kam. Pats svarīgākais ir veikt jebkuru darbu ar mīlestību.”

“Vidzemniekos” uzņem daudz ciemiņu, apmeklētājus un ģimenes ar bērniem. Šeit var atbraukt vienkārši atpūsties, uzzināt daudz ko jaunu, dalīties pieredzē un smelties iedvesmu, tik skaistā vietā pavērot interesantus dzīvniekus un putnus. Ir ierīkots arī skatu tornis, kur paveras skaists skats uz Dvietes palienes plāvajām. “It īpaši skaisti šeit ir pavasarī, kad palieņu plavas ir applūdušas un ir atlidojuši gājputni. Man ļoti patīk šī vieta, – daba ir tepat tev blakus. Es stāvu tam visam pa vidu un jūtos dzīva. Tie ir gan mūsu cilvēki, gan ainavas, gan unikāla dzīves kultūra, kas iedvesmo ne vien mūs pašus, bet arī tūristus,” stāsta Olga Glaudāne. “Mums jāspēj izaugt mazliet pāri savas dzīves robežām, jābūt gataviem izdarīt darbu, kas var pāraugt laiku.”

Inna KOLOMIJČUKA,
Daugavpils un Ilūkstes novada
uzņēmējdarbības konsultante
e-pasts:
inna.kolomijcuka@llkc.lv
tālrs. 27824131

DĀRZKOPĪBA

VĒL VIENA ZAĻMĒSLOJUMA IZMANTOŠANĀS IESPĒJA

Latvijas kopējās lauksaimniecības attīstības tendences ir aizgājušas atšķirīgu ceļu, kā tas ir lielā daļā veco Eiropas dalībvalstu. Tur lielākā daļa bioloģisko saimniecību ir cieši saistītas ar lopkopību kā daudznozaru saimniecības. Latvijas apstākļos, ievērojami sarūkot lopu skaitam, ir izveidojies liels augkopības saimniecību skaits.

Ja konvencionālās un integrētās saimniecības lieto minerālmēslus, tad bioloģiskajām saimniecībām mēslošanas jautājums ir ļoti akūts un ass. Pat ar pareizas augmaiņas un pietiekošu tauriņziežu īpatsvaru problēmu pilnībā atrisināt nevar. Viena daļa saimniecību to risina uz augsnes auglības rēķina, to noplicinot vēl vairāk, citas saimniecības mēģina meklēt risinājumus.

Viens no iespējamajiem mēslošanas problēmas risinājumiem ir zaļmēslojums. Noteiktas kultūraugu sugas, kuras var izmantot kā zaļmēslojumu, ir pazīstamas jau sen, bet to izmantošanas nepieciešamība ir palielinājusies tieši pēdējās desmitgadēs, jo krasi samazinājis lopu skaits. Rezultātā būtiski sarucis saražoto kūtsmēslu apjoms. Lielā mērā šo nišu var aizpildīt ar zaļmēslojuma izmantošanu.

Vēlreiz par zaļmēslojuma kultūru izmantošanas priekšrocībām. Tas kalpo ne tikai kā organiskās vielas ienesējs augsnē, bet ar laiku ļauj palielināt organiskās vielas saturu augsnē. Zaļmēslojuma kultūru saknēm cauraužot augsnes auglīgo un zemaramkārtas slāni, tiek izmainīta augsnes struktūra, uzlabojas tās ūdens un gaisa apmaiņa, tā mainot pēcaugu augšanas apstākļus. Zaļmēslojums palīdz šķīdināt kultūraugiem grūti pieejamos fosforu un kāliju savienojumus, tā uzlabojot to nodrošinājumu. No augsnes apakškārtas dziļākajiem slāņiem tiek augšup pacelti jauni makro un mikroelementu krājumi, tā vēl vairāk uzlabojot kultūraugu barošanās iespējas. Tas spēj sekmīgi nomākt kā viengadīgās, tā daudzgadīgās nezāles. Ir zaļmēslojuma kultūras, kas kalpo kā augsnes atveseļotāji, jo ar sakņu izdalījumiem kalpo kā biofumiganti, nomācot augsnes patogēnu darbību.

Foto: Māris Narvils

Veselīgs ābeles stāds variantā ar zaļmēslojumu rindstarpās

Zaļmēslojumu var izmantot rindstarpu apkopšanā un vienlaicīgi to iestrādāt kā mēslojumu

Nedaudz, bet ilgstošā laika posmā, atstāj labvēlīgu iespaidu uz augsnes pH, to padarot bāziskāku. Taču vissvarīgākā priekšrocība, ko dod zaļmēslojums, ir augsnes mikrobioloģiskās aktivitātes atjaunošana un aktivizēšana.

Izmēģinājums saimniecībā "Puteņi"

Lielvārdes novadā risinājumus, kā nodrošināt savā saimniecībā "Puteņi" dārzenus ar mēslojumu, vairākus gadus aktīvi meklēja saimniece Lieta Muceniece. Tika apmeklēta bioloģiskās apmācības pamatprogramma, uzklauti daudzi speciālisti kā Latvijā, tā no citām zemēm atbraukušie. Savukārt 2016. gadā sākās sekmīga sadar-

bība starp Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru Māra Narvila personā, Jāni Kleinu no z/s "Kīveļi" un projekta "Core Organic Plus" ietvaros ar Dārzkopības institūta vadošo pētnieci Līgu Lepsi un Agrolesursu un ekonomikas institūta Stendes pētniecības centra direktori Ingu Jansoni.

Šīs sadarbības rezultātā pirmoreiz tika izmēģināti dārzkopībā izmantotie zaļmēslojuma maisījumi: AU-DZI – maisījums, kas paredzēts dziļai augsnes ielabošanai; AU-VEL, kas paredzēts augsnes veselīguma atjaunošanai un augsnes patogēnu nomācšanai. Maisījums AU-SLA tika izmēģināts papildus slāpekļa piesaistei. Pirmo reizi Latvijā tieši zaļmēslojuma noliekšanai un salaušanai tika izmantots projekta "Core Organic Plus" ietvaros Ulbrokā izgatavotais augu lauzējveltnis.

Laukā, kurā tika iesēts zaļmēslojuma maisījums AU-DZI, bija paredzēts stādīt ābeļdārzu 0,3 ha platībā. Šim nolūkam tas tika iesēts 2016. gada 20. jūnijā. Tā sastāvā ir vasaras vīķi, zirņi, lupīna, auzas, baltais ēģiptes āboliņš, facēlija, izsējas norma – 40–45 kg ha⁻¹, 1,50 eiro kg⁻¹ +PVN.

► 9. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 8. lpp.

Uz 2016. g. 30. augustu ziedēja visas sugas, un maisījumu jau bija iespējams "norullēt", taču, tā kā tik agri augļu dārza stādīšana netika plānota, tika pieņemts lēmums šo darbus veikt vēlāk. Pirms stādīšanas augļu dārzam paredzētā platība tika nokalķota un dārzs, neveicot nekādas citas augsnes apstrādes darbības, tika iestādīts 22. oktobrī, mēnesi pēc zaļmēslojuma augu nolaušanas. Tā noslēdzās pirmais gads izmēģinājumam "Zaļmēslojuma maisījumu izmantošana bioloģiskajā dārzkopībā".

Kā dzima ideja izmēģinājuma turpinājumam? Saimnieces Lienas Mucenieces rūpes un satraukums par to, kā apkarot nezāles topošajā ābeļdārzā, radīja labas idejas tālākajam izmēģinājumam 2017. gadā. Tā ar ābeļdārzā iestādīto ābeļu šķirni 'Auksis' un citām tapa vesela virkne variantu. Vienlaikus tika risinātas jaunstādītā augļu dārza aktuālās problēmas, kā apkopt rindstarpas un ābeļu apdobs zonu, kā samazināt nezāļu konkurenci un kā izmantot zaļmēslojuma AU-DZI potenciālu arī šajā gadā.

Svarīgi bija, lai arī iespējami mazāk tiktu izmantots cilvēku darbs dārzā. Lai iegūtu atbildes uz visiem šiem uzstādījumiem, tika izveidoti pieci demonstrējuma varianti.

Izmēģinājuma varianti

Kontroles variantā tika pieņemts, ka apdobe zem ābelēm tiks uzturēta tīra no nezālēm, izmantojot kaplēšanu un seklu frēzēšanu. Lai mazinātu kopšanas izmaksas, rindstarpās zālājs tika veidots, to regulāri applaujot.

Otrajā variantā rindstarpu tika paredzēts kopt līdzīgi kā kontrolē, bet apdobs zonā bija plānots izmantot pļautas zāles mulču.

Trešajā variantā apdobs zonā, lai pilnībā izvairītos no roku darba, tika uzklāts neaustais ģeotekstils 1 m platumā. Lai Latvijas apstākļos pārbaudītu Itālijas augļu dārzos redzēto, tika pieņemts lēmums par zaļmēslojuma AU-DZI sēju ar tādu pašu izsējas normu kā gadu iepriekš. Zaļmēslojums šajā variantā tika paredzēts vienlaikus kā mēslojums ābelēm.

Ceturtajā variantā apdobē tāpat tika izmantots neaustais polipropilēns, bet rindstarpā izmantota tradicionālā kopšanas metode – applaušana.

Piektajā variantā rindstarpā palika zālāja veidošana ar applaušanas

Zaļmēslojums ābeļu rindstarpās

palīdzību, bet apdobs zonā kā mulčas materiālu bija paredzēts izmantot koksnis šķeldu.

Bija paredzēts vēl viens variants, kur apdobs zona tiktu sapludināta kopā ar ābeļu rindstarpu, taču tehnisku iemeslu dēļ neizdevās sašaurināt ar neausto ģeotekstilu pārsegto apdobs zonu.

Lai varētu salīdzināt variantus un izdarīt secinājumus, tika paredzēts uzskaitīt un izvērtēt sekojošus rādītājus, – veikt ābeļu viengadīgo dzinumu garuma mērīšanu un uzskaiti visiem variantiem.

Novērtēt ābeļu lapojuma kopējo veselīguma stāvokli ballēs: 0 – ļoti slikts (viss lapojums slimību un kaitēkļu bojāts), 1 – slikts (80–90% lapojuma slimību un kaitēkļu bojāti), 2 – apmierinošs (60–80% lapojuma slimību un kaitēkļu bojāti), 3 – labs (30–60% lapojuma slimību un kaitēkļu bojāti), 4 – ļoti labs (10–30% lapojuma slimību un kaitēkļu bojāti), 5 – teicams (līdz 10% lapojuma slimību un kaitēkļu bojāti).

Novērtēt nezāļainības apdobs zonā: 0 – ļoti slikts (nezāles sedz 100% apdobs platību), 1 – slikts (nezāles sedz 80–90% apdobs platību), 2 – apmierinošs (nezāles sedz 60–80% apdobs platību), 3 – labs (nezāles sedz 30–60% apdobs platību), 4 – ļoti labs (nezāles sedz līdz 30% apdobs platību), 5 – teicams (sastopamas tikai atsevišķas nezāles).

Iegūtie rezultāti

Nezāļainība apdobs zonā pirmajā ābeļu augšanas gadā ietekmēja jauno dzinumu pieaugumu. Vērojama teicama situācija, jo tikai atsevišķas nezāles

bija visos variantos, kur apdobs zonai tika izmantots neaustais ģeotekstils. Ļoti laba tā bija, kur apdobē izmantota pļauto zāli, bet tikai laba – kontroles variantā un apdobē ar šķeldas mulču.

Viengadīgo dzinumu pieaugums, kam normāli jābūt 30–50 cm, parāda, cik labi vai slikti ābeles jūtas konkrētajā gadā. Būtiski lielākus viengadīgo dzinumu pieaugumus deva visi varianti ar zaļmēslojuma izmantošanu rindstarpā un tie, kur rindstarpā notika zāles applaušana, bet apdobē uzklāts ģeotekstils. Nepietiekoši pieaugumi bija kontrolē un zāles un šķeldas mulču variantos.

Kopējais ābeļu veselīgums virs ļoti laba bija variantos ar zaļmēslojumu un zāli rindstarpās, bet apdobē – ģeotekstila pārklājumu un zāles mulču. Tikai labs tas bija variantos ar šķeldas mulču un kontrolē.

Zaļmēslojumu var izmantot rindstarpu apkopšanā un vienlaicīgi to iestrādāt kā mēslojumu. Tas darbojas acīmredzami, jo ābeles tajās rindās bija veselīgākas, ar lielāku lapu virsmu, un vairāk veidoja jaunus dzinumus. Jāizmanto ir tikai maza auguma zaļmēslojums, kāds ir maisījums AU-DZI, augumā lielāki dos noēnojamu.

Detalizētu informāciju par šī demonstrējuma rezultātiem iegūsi noslēguma seminārā 2017. gada 6. decembrī Ozolniekos. ■

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tālrs. 29609943

VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS

PARTNERĪBA "KAIMIŅI" – PAR STIPRĀM KOPIENĀM UN ATTĪSTĪTU UZNĒMĒJDARBĪBU

Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerības stratēģijas galvenie mērķi ir vietējās ekonomikas stiprināšana un uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides radīšana, kā arī vietas potenciāla attīstība, kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana, dabas un kultūras resursu saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana.

Šo mērķu sasniegšanai šajā plānošanas periodā līdz rudenim izsludināta 4. kārtā sabiedriskā labuma un uzņēmējdarbības projektiem. Līdz 2017. gada oktobrim apstiprināti 30 projektu pieteikumi, 6 projektiem sāka

uzraudzība. Pēdējā – 4. kārtā iesniegti 16 projektu pieteikumi.

SIA "Recens" projekta ietvaros iegādājies ziemas sporta veidu aprīkojumu un jaunu sniega pūtēju, kas ļauj nodrošināt kvalitatīvāku pakalpojumu sniegšanu kalnu slēpošanas bāzē "Egļukalns" Sventes pagastā.

Ambelu pagastā projekta ietvaros top mednieku namiņš un trofeju telpa, lai varētu nodrošināt sabiedrības pareizu

**BIEDRĪBA
"DAUGAVPILS
UN ILŪKSTES
NOVADU
PARTNERĪBA "KAIMIŅI"**

- Vietējās attīstības stratēģiju īsteno 26 vietējās nozīmes attīstības centros.
- Dibināta: 2003.
- Biedru skaits: 37.
- E-pasts: juta.valaine@gmail.com.
- Pieņemšanas laiks: pirmdien – piektdien no plkst. 10 līdz 17.
- Mājaslapa: www.daugavpils.partneribas.lv.

izpratni par medību saimniecības attīstību, apmācīt jaunos medniekus, kā arī pareizi sagatavot medību trofejas un tās izstādīt apskatei plašākai sabiedrībai.

Viens no īstiem veiksmes stāstiem saistās ar Dvietes pagastu. Tajā 2013. gadā ar LEADER atbalstu izveidots Paula Sukatnieka vīnkopības un selekcijas centrs. Dārznika mājās „Apsītes” iespējams iepazīties ar vīnogu audzēšanas noslēpumiem, viņa neskaitāmajām kolekcijām un talantiem, vasaras – rudens sezonā degustēt dažādu vīnogu šķirnes un apmeklēt pasākumus. LEADER finansējums Dvietē piesaistīts arī Dvietes parka labiekārtošanai, brīvdašas estrādes būvniecībai, sporta un rotaļu laukuma pārbūvei. Šajā plānošanas periodā īstenots biedrības „Dvietes vīnogas” projekts par Dvietes muižas ēkas atjaunošanu, tādējādi radot vēl vienu nozīmīgu telpu ar neatkārtojamu identitāti kopienas aktivitātēm.

Juta Valaine,

partnerības „Kaimiņi” aktivizatore

Bibliotēka Paula Sukatnieka vīnkopības un selekcijas centrā

PREIĻU RAJONA PARTNERĪBA – TERITORIJAS ATTĪSTĪBAI

Teritorijas aktivizēšana, informatīvi semināri, konsultācijas, projektu iespējas – tie ir atslēgas vārdi, kas raksturo biedrības „Preiļu rajona partnerība” ikdienu.

Ļoti darbīgi un dinamiski sācies jaunais plānošanas periods: izsludinātas trīs projektu konkursu kārtas, saņemti un izvērtēti 111 pieteikumi, no kuriem 55 iesnieguši tieši uzņēmēji.

VRG teritorijā ir pieci novadi: Preiļu novads, Līvānu, Aglonas, Vārkavas un Riebiņu. Daudz strādājam, lai informāciju par projektu iespējām zinātu visu novadu cilvēki un viņiem būtu vienādas iespējas piedalīties pasākumā. Lepojamies, ka iepriekšējā periodā nebija neviena pagasta (kopā 24),

kurā nebūtu īstenots kāds LEADER projekts. Kopā tika īstenoti 190 projekti par summu 1 313 041 eiro.

Jaunās stratēģijas īstenošanai un darbības nodrošināšanai līdz 2019. gadam ir piešķirti 631 502 eiro, 55% no publiski pieejamā finansējuma nolemts novirzīt uzņēmējdarbībai. 2016. gadā tika izsludināta 1. projektu konkursa kārtā, saņēmām 70 projektus, no tiem uzņēmēji iesniedza 26 pieteikumus, finansējumu piešķīra 12 projektiem, tagad 6 uzņēmējdarbības projekti ir īstenoti.

Irēna Koleda, kura z/s „Kalni” nodarbojas ar mājas vīnu ražošanu, īstenojot LEADER projektu „Mājražoša-

nas attīstība”, iegādājās jaunas gāzes plīti ar paliktni, konvekcijas krāsni, mikseri, aukstuma vitrīnas, paplašu ratīņu, 2 gaisa kondicionierus, sulu spiedes, augļu smalcināšanas iekārtas un pasterizētāju. Minētās tehnikas iegāde atvieglo un modernizē ražošanas procesu saimniecībā. Iegādājoties šos pamatlīdzekļus, saimniecība spēj attīstīt jaunu ražošanas nozari – piparkūku un prjaņiku ražošanu. Tādējādi tiek dažādota produkcijas klāsts, kas veicina gardēžu tūrisma Latgales reģionā.

Projektā „Stikla kausēšanas darbnīcas attīstība Līvānos” iegādātas jaunas iekārtas – stikla kausēšanas krāsns un stikla griešanas iekārta, kas palīdzēs attīstīt stikla kausēšanas darbnīcu „Stikls no Līvāniem”,

DABAI, DARBAM, DZĪVEI RĒZEKNES UN VIĻĀNU NOVADOS

BIEDRĪBA "RĒZEKNES RAJONA KOPIENU PARTNERĪBA"

- Teritorija: Rēzeknes un Viļānu novadi.
- Dibināta: 2007.
- Administratīvā vadītāja:
Ineta Elksne, tālr. 26363497.
- Adrese: Atbrīvošanas aleja 95 a,
Rēzekne, LV-4601.
- E-pasts: info@rezeknespartneriba.lv.
- Mājaslapa: www.rezeknespartneriba.lv.
- Darba laiks: plkst. 8–16.30.

Latgales tradicionālās kultūras centrs "Latgaļu sāta"

Ar devīzi "Dabai, darbam, dzīvei savā novadā" vietējā rīcības grupa – biedrība "Rēzeknes rajona kopienu partnerība" īsteno LEADER pieeju Rēzeknes un Viļānu novados, kuros ietilpst 29 administratīvās teritorijas vienības.

Iepriekšējā plānošanas periodā 2009.–2013. gadam tika atbalstīti 234 LEADER projekti ar kopējo ELFLA finansējumu vairāk nekā 1,3 milj. eiro. Jaunajā plānošanas periodā stratēģijas īstenošanai pieejamais ELFLA finansējums ir gandrīz 1,7 milj. eiro. Partnerība šobrīd izsludinājusi

4 projektu konkursu kārtas, saņemti 182, apstiprināti 22 uzņēmējdarbības projekti ar kopējo finansējumu 780 713,32 eiro un 53 sabiedriskā labuma projekti ar kopējo finansējumu 693 071,02 eiro. Savukārt 2018. gada sākumā tiks izsludināts projektu konkurss rīcībā "Uzņēmējdarbības uzsākšana".

Pozitīvs piemērs vietējās ekonomikas stiprināšanā ir lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība "Viļāni" ar projektu „Bioloģiskā piena pārstrādes produktu ražošana LPKS "Viļāni"”, kas 2015. gadā Zemkopības ministrijas rīkotajā konkursā "Sējējs" nominācijā "Gada LEADER projekts

VRG" ieguva 3. vietu (veicināšanas balvu). Augstu vērtējam LPKS "Viļāni" bioloģisko produktu ražošanu mājas apstākļos (siers, sviests, krējums, kefīrs, biezpiens, jogurts un citi piena produkti).

Nozīmīgi ir LEADER projekti, kas veicina Latgales kultūrvides, vērtību un tradīciju saglabāšanu, kultūrvēsturisko ēku atjaunošanu – Franča Trasuna muzejs "Kolnasāta", Latgales tradicionālās kultūras centrs "Latgaļu sāta", Lūznas muiža, sakrālās celtnes u. c.

Ineta Elksne, biedrības
"Rēzeknes rajona kopienu partnerība"
SVVA stratēģijas administratīvā vadītāja

Irēna Koleda nodarbojas ar mājas vīnu ražošanu

projekta īstenotāja ir uzņēmēja un stikla māksliniece Inga Salmiņa no Līvāniem. Abi projekti tika pieteikti konkursam "Sējējs 2017".

Pēc biedrības nodibināšanas 2006. gadā uzsākām sadarbību ar Nīderlandes fondu KNHM un trīs gadu garumā īstenojām mazo grantu programmu "Iedzīvotāji veido savu vidi". Šī programma bija kā starta pozīcija LEADER projektiem. Uzsākot stratēģijas īstenošanu 2009. gadā, Preiļu rajona partnerība bija gatava atbildīgajam darbam. Tikām novērtēti un izvirzīti konkursam "Sējējs 2012", kurā starp 13 nominantiem bijām otrie un saņēmām veicināšanas balvu nominācijā "Gada LEADER grupa". Arī labākos projektu īstenotājus cenšamies izcelt un tādējādi viņiem teikt „paldies” par paveikto. Tā "Sējējam 2015" pieteicām biedrības „Gūdu saimnieču bīdrei-

PREIĻU RAJONA PARTNERĪBA

- Teritorija: Līvānu, Preiļu, Riebiņu, Vārkavas novadi un Aglonas novada Aglonas pagasts.
- Dibināta: 2006.
- Biedru skaits: 40 – 5 pašvaldības, 11 uzņēmēji, 24 biedrības.
- Adrese:
Tirgus laukums 1, Preiļu novads, Preiļi.
- E-pasts: preilupartnerina@inbox.lv, tālr. 22026684.
- Administratīvā vadītāja: Valija Vaivode.
- Mājaslapa: www.preilupartneriba.lv.

ba” projektu „Goda saimnieču tradīciju saglabāšana Aglonas novadā”, kas arī tika novērtēts un saņēma veicināšanas balvu nominācijā "Gada LEADER projekts vietējā rīcības grupā".

Valija Vaivode,
VRG administratīvā vadītāja

MEŽSAIMNIECĪBA

LAIKS APSEKOT MEŽA MELIORĀCIJAS SISTĒMAS

Daudziem zemes īpašniekiem raizes sagādā nelūgtie viesi – bebbri, kuru darbības rezultātā tiek bojātas meliorācijas sistēmas, applūst mežs un lauki, izslīkst un nokalst koki.

Pirms ziemas sezonas iestāšanās būtu jāapseko ūdensteces un meliorācijas sistēmas, lai pārliecinātos, vai grāvjos bebbri nav uzcēlušī dambjus. Ja šādi dambji konstatēti, tie jālikvidē, vēl pirms ūdens grāvjos nav sasalis. Pēc tam jāparūpējas, lai bebris savu būvi neatjaunotu.

Dambju jaukšana

Vietās, kur var brīvi piekļūt, visefektīvākās ir medības ar speciāli apmācītiem medību alu suņiem. Vēlams izmantot ekskavatoru, kas ātrāk var grāvī nolaist ūdens līmeni, samazinot bebbriem iespējas aizbēgt vai noslēpties. Vietās, kur nav iespējams vai nav vēlams braukt ar ekskavatoru, dambjus jāuc ar rokām, izmantojot lāpstas, āķus un citus darbarīkus. Labāk ir sākt jaukšanu no dambja atbalsta grāvja gultnes sausajā pusē, lai maksimāli nojauktu dambja daļu, kas nav zem ūdens. Tas atvieglos pārējās daļas jaukšanu, izmantojot ūdens spēku. No grāvja izņemtos zarus ieteicams sadedzināt, lai samazinātu būvmateriālu pieejamību, jo bebbri zarus var izmantot atkārtoti dambju atjaunošanai.

Bebrus var mēģināt piemānīt

Bebri ir ļoti darbīgi, un cilvēku nojauktos dambjus atjauno pāris dienu laikā. Dzirdēts, ka viens no labākajiem paņēmieniem ir rīkoties viltīgi, aizsprostā ievietojot cauruli.

Internetā atrodama arī pamācība: aizsprostā paralēli zemei ierok pietiekami garu plastmasas vai cita materiāla cauruli, kuras diametrs nav mazāks par 10 cm. Brīvajam caurules galam, kas atrodas aiz aizsprosta ūdenskrātuves pusē, jābūt vismaz pusotru metru garam. Ja būs īsāks, bebris to aizmūrēs. Dambja otrā pusē, grāvja lejtecē, caurules gala garumam nav nozīmes, tas var būt īsāks, jo dambja sausajā pusē bebris remontdarbus neveic. Cauruli ierok tādā dziļumā, kādā gribat noturēt ūdens līmeni ūdenskrātuvē. Izskatās,

Foto: Vladislavs Kundziņš

FAKTI PAR BEBBRIEM

- Barībā bebbri izmanto ap 300 augu sugu. Rudenī un ziemā pārtiek no lapu koku mizas, vasarā – no piekrastes lakstaugiem, kokaugiem, ūdensaugiem, retumis grauž arī skuju kokus.
- Bebris grauž kokus ne tikai, lai gūtu materiālu savām būvēn un barībai, bet arī, lai nodeldētu savus iespaidīgos dzeltenos zobus, kas turpina augt visu mūžu.
- Latvijā mīt aptuveni 80–90 tūkstoši bebbri. Pie mums bebris ir medījamais dzīvnieks, bet Eiropā – aizsargājama.

ka caurule būtu izdūrusies cauri aizsprostam. Ūdens iztek pa cauruli, un dīķī līmenis krītas, bebris ir neapmierināts un uztraucies. Dzīvnieks čakli strādā, lai aizblīvētu visas spraugas, taču bez panākumiem, rezultātā pastāver cerība, ka dzīvnieks sapratīs, ka kaut kas nav kārtībā, un pametīs šo vietu.

Bebru medības

Visefektīvākais bebru apkarošanas veids ir medības. Bebbri (*Castor fiber*) ir medjami no 15. jūlija līdz 15. aprīlim (22.07.2014. MK noteikumi Nr. 421 Medību noteikumi), tāpēc šo darbu nevajadzētu atlikt uz pavasari. Bebbri ir nelimitētie medījamaie dzīvnieki, kuru medīšanai nav noteikts pielaujamais nomedīšanas apjoms un nav nepieciešama medību atļauja. Bet nedrīkst aizmirst, ka arī nelimitēto medījamo dzīvnieku medīšanai nepieciešama mednieka sezonas karte – dokuments, kas konkrētajā medību sezonā dod tiesības medīt ar medību šaujamieročiem un medību rīkiem.

Ja zemes īpašnieks ir mednieks – persona, kura Medību likumā noteik-

Bebru nograuzti koki

tajā kārtībā ir saņēmusi mednieka apliecību, viņš drīkst medīt bebrus savā mežā pats, neregistrējot medību iecirkni, bet iegādājoties mednieka sezonas karti, ko pēc valsts nodevas samaksas izsniedz Valsts meža dienests. Ja medību tiesības ir nodotas medību kolektīvam, meža īpašnieks var vienoties ar kolektīvu par bebru medībām. Jāatceras, ka arī bebru lamatu likšana ir medības ar medību rīkiem, ko nedrīkst veikt bez mednieka sezonas kartes.

Nelikumīga ir medīšana, izmantojot aizliegtus medību līdzekļus, rīkus, metodes un paņēmienus, t. sk. kājķeramos slazdus un slazdus jeb lamatas, kas darbojas neselektīvi saskaņā ar pielietojuma nosacījumiem vai izmantošanas apstākļiem. Aizliegts arī izmantot citus aizliegtus vispārbīstamus medību līdzekļus un rīkus (cilpas u. c.).

Ja nevēlamies bebru klātbūtni savā īpašumā, tad vispirms vajadzētu sakārtot meliorācijas sistēmas, – likvidēt apaugumu, atjaunot grāvjus, iztīrīt caurtekas un sadarbībā ar kaimiņiem sakārtot noteces sistēmas. Tas arī ir zemes īpašnieka pienākums, kas konkrēti minēts Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumos. Ja meliorācijas sistēma būs sakārtota, tad varbūtība, ka bebbri šādu mājvietu izvēlēties, ir krietni mazāka. **■**

Jekaterina BLAUA,
MKPC Sēlijas nodaļas
mežsaimniecības konsultante
e-pasts: jekaterina.blaua@
mkpc.llkc.lv
tāl. 65122579

BRISELES GAITEŅOS

GLIFOSĀTI – VĒL VISMĀZ PIECUS GADUS

Oktobra beigās Eiropas Parlaments (EP) nobalsoja par atļaujas pagarināšanu uz pieciem gadiem tādu augu aizsardzības līdzekļu izmantošanai, kuru sastāvā ir glifosāts, piemēram, *Roundap*.

Šī gada 31. decembrī beidzas atļaujas termiņš glifosātu saturošu augu aizsardzības līdzekļu izmantošanai ES. Tā kā virkne dabas aizsardzības un citu sabiedrisko organizāciju jau kopš pagājušā gada nopietni strādājušas pie tā, lai sabiedrībai kopumā veidotos viedoklis, ka glifosāts ir inde, kura izmantošana apdraud vidi un cilvēka veselību, atļaujas pagarināšanas jautājums atlikts uz pēdējo brīdi un kļuvis par politiskā tirgus objektu. Daudzi ES politiķi iestājušies par glifosāta aizliegšanu, neskatoties uz Eiropas pārtikas drošības aģentūras (EFSA) un Eiropas ķīmisko vielu aģentūras (ECHA) atzinumiem, ka glifosāts kā darbīgā viela atbilst visiem kritērijiem, un nav pamata to izslēgt no reģistra. Eiropas Komisijas priekšlikums bija pagarināt atļauju glifosāta izmantošanai uz 10 gadiem, lauksaimnieku organizācija COPA-COGECA pieprasīja vismaz 15 gadu termiņu, bet EP nobalsoja par piecu gadu termiņu. Latvijas pozīcija šajā jautājumā ir atbalstīt atļaujas pagarināšanu, jo mūsu klimatiskajos apstākļos ir grūti atrast alternatīvu strauji augošu nezāļu apkarošanai. **■**

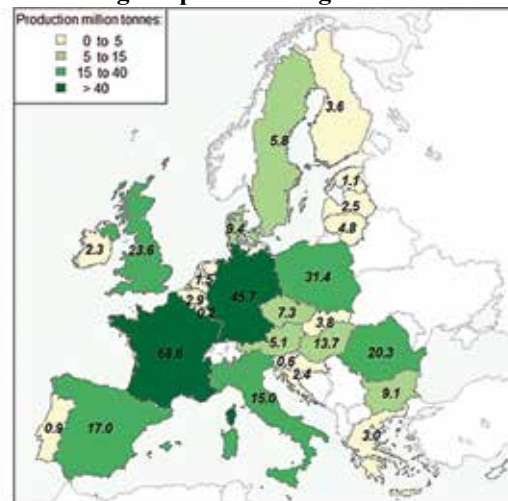
VĒRTĒ LAUKAUGU RAŽU EIROPĀ

Graudaugu raža šajā ražas sezonā laba bijusi tikai Francijā, rapšu raža ES valstīs kopumā tiek vērtēta kā slikta, bet proteīnaugu ražas bijušas labas.

Šādi secinājumi izdarīti COPA-COGECA un Eiropas Komisijas darba grupā “Laukaugi, proteīnaugi un eļļas augi”, kurā kā eksperts no Latvijas piedalījās biedrības “Zemnieku saeima” pārstāvis Aigars Šutka. Darba grupas atskaitēs norādīts, ka lielākajās rapšu audzētājvalstīs – Lielbritānijā un Vācijā – 2017. gada raža ir salīdzinoši slikta. Lielbritānijā un Vācijā vidējā ražība tiek lēsta tikai 3,3 t/ha. No lielākajiem rapšu audzētājiem tikai Francijā rapšu ražība prognozēta augstāka nekā pagājušajā gadā (3,7 t/ha šogad salīdzinājumā ar 3 t/ha 2016. gadā). Rapšu ražošanas pieaugusi arī Polijā un Rumānijā, bet Ziemeļeiropas un Austrumeiropas reģiona valstīs lielākoties prognozē sliktākas ražas, ko visvairāk ietekmējuši ziemas apstākļi un lielle nokrišņi ražas novākšanas laikā. Kopējā rapšu raža ES dalībvalstīs tiek prognozēta nedaudz lielāka – 21,2 milj. t, kas ir par 2,9% vairāk salīdzinājumā ar 2016. gadu. Rapšu platības pieaugušas par 6,6 milj. ha, kas ir par 1,3% vairāk nekā pērn.

Pēdējos gados visās dalībvalstīs ir būtiski pieaugušas proteīnaugu platības. No zirņu importētājās ES pēdējos gados ir kļuvusi par zirņu eksportētāju, kā arī būtiski palielinājusī pupu eksportu. Aizliegums no nākamā gada ekoloģiskā

Graudaugu kopražā 2017. gadā ES valstīs

fokusa platībās lietot augu aizsardzības līdzekļus radīs pretēju efektu, un vietējo proteīnaugu ražošana Eiropā samazināsies. Tāds ir kopējs visu ES valstu pārstāvju secinājums.

Vērtējot graudaugu ražu, Eiropas dienvidvalstīs šogad bija ārkārtējs sauss, savukārt Austrumeiropas un Ziemeļeiropas valstīs – īpaši daudz nokrišņu, kuru dēļ bija apgrūtināta ražas novākšana, un ir platības, kurās ražas novākšana nebija iespējama. Latvijā, Igaunijā un Somijā tas varētu būt ap 10–20% no platībām. Savukārt Francijā graudaugu raža šogad bijusi pārsteidzoši laba (ap 68 milj. t), salīdzinot ar pagājušā gada ļoti sliktajiem rezultātiem (ap 54 milj. t). Vācijā graudaugu raža bijusi vidējā līmenī (ap 45 milj. t), tāpat arī Lielbritānijā (ap 22 milj. t). Graudu tirgotāju asociācijas (COCE-RAL) pārstāvji ir satraukti par pasaules graudu tirgus tendencēm, jo strauji pieaug Krievijā un Ukrainā ražoto graudu eksporta apjomi, bet tādi tirgi kā, piemēram, Ēģipte un citi šobrīd Eiropas graudiem ir gandrīz slēgti dažādu grūti izprotamu nosacījumu dēļ, vienlaikus Krievijas graudiem šie tirgi ir atvērti. **■**

PLĀNO SAMAZINĀT BIODEGVIELAS IZMANTOŠANU

Eiropas Parlamenta Vides komiteja nobalsojusi par pakāpenisku atteikšanos no biodegvielas izmantošanas līdz 2030. gadam, pret ko protestu jau izteikusi ES lauksaimnieku organizācija COPA-COGECA.

Pirms balsošanas Vides komitejā tās deputāti vienojušies, ka “atjau-

nojamās enerģijas direktīvas pārstrādātajā redakcijā uzsvars jāliek uz klimatu”. Biodegvielas ražošanai un izmantošanai neesot pozitīvas ietekmes uz klimata izmaiņu mazināšanu. COPA-COGECA šo lēmumu apstrīd, norādot, ka kultūraugu izmantošana biodīzeļdegvielas ražošanā novedusi pie tā, ka 2013. gadā oglekļa dioksīda izmešu apjoms samazinājās par

35 milj. tonnu, bet atjaunojamo enerģijas avotu izmantošana transporta nozarē samazinājusi fosilo energoresursu pieprasījumu par 116 milj. tonnu. ES gadā ietaupa vismaz 30 miljardus eiro uz fosilās degvielas importa rēķina. Vienlaikus 95% no ES transporta joprojām izmanto fosilo degvielu.

Sagatavoja **Iveta Tomsons,**
LLKC Apgāda vadītāja

	Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.
	Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

[illegible]

AUGKOPIĀ

KOPRAŽAS PROGNOZE VALSTĪSAMAZINĀS

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra augkopības speciālistu veiktajā ražas prognozēšanā lietavas un plūdi viesuši ievērojamas korekcijas. Optimistiskās prognozes, kas iepriekš liecināja, ka graudaugu kopraža gaidāma pat ļoti laba – 2 689,7 tūkstoši tonnu, septembrī veiktajā prognozēšanā kopražā uzrādīja vairs tikai 2 366,2 tūkstošus tonnu.

Samazinājums kopražā septembrī vērojams teju katram laukaugu kultūragam. Ziemas kviešu kopraža no 1423,5 tūkstošiem tonnu jūlija prognozē septembrī ir vairs tikai 1324,2 tūkst. t.

Rudzu kopraža no 115,6 tūkst. t uz 95,2 tūkst. t. Triticāle no 21,9 tūkst. t uz 18,5 tūkst. t. Ziemas rapsis no 270 tūkst. t uz 243 tūkst. t. Kartupeļi no 565,8 tūkst. t uz 473, 8 tūkst. t.

Septembra beigās veiktajā vasarāju labību, vasaras rapša un kartupeļu ražas prognozēšanā fiksēts, ka Latgalē ziemas kvieši ir veldrē un sadīguši vārpās. Citiem kultūragiem pārlietu lielā mitruma dēļ vērojams ražas samazinājums un novēlota to novākšana. Plūdu skartajā teritorijās nenokultos ziemas kviešus atstāj, kur iespējams, cenšoties nokult vasaras rapsi, kviešus un miežus. Arī Vidzemē situācija līdzīga – ja pirms lietiem

vasaras kviešus vāca 5,0 t/ha, tad pēc tam vairs tikai 1,5 t/ha.

Ja Kurzemē un Zemgalē augustā prognozētā graudaugu ražība saglabājusies nemainīga, tad Vidzemē un Latgalē tā piedzīvojusi samazinājumu teju visiem kultūragiem. Tā Kurzemē vasaras kviešu ražība augustā fiksēta 3,5 tonnas no hektāra, bet Zemgalē – 4,5 t/ha. Savukārt Latgalē no augustā fiksētajām 3,5 t/ha, septembrī ražība samazinājusies līdz 2,2 t/ha. Taču visievērojamākais samazinājums Latgalē piedzīvots kartupeļu ražībai – augustā prognozēto 20 t/ha vietā septembrī tās ir vairs tikai 15t/ha. **IT**

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

UZŅĒMĒJDARBĪBA

RADĪT MAZAS LIETAS AR LIELU NOZĪMI

Sirsniņrāmis –
citādāka
kāzu viesu
grāmata

Laulību
gredzenu
paliktnis

Foto: no Zanes Kalniņas personīgā arhīva

Priekuļu novada Mārsnēnu pagastā top skaisti koka dekorī kāzām un sagataves rokdarbniekiem – visiem radošajiem cilvēkiem. Radīt mazas lietas ar lielu nozīmi – tāda ir uzņēmuma SIA “Devude” misija. Uzņēmumu vada Zane Kalniņa, kura piepildījusi sapni par savu uzņēmumu, un ir apņēmības un drosmes pilna īstenot jaunas idejas.

Viss sākās ar dekupāžu

Pirms dažiem gadiem Zane piedalījās LLKC rīkotajās mācībās jauniešiem “Tu vari vairāk”. Tad viņas biznesa ideja bija “Dekupāžas darbnīcas” attīstīšana, kurā tiktu veidotas personalizētas lādītes lielām un mazām dāmām, saldumu un dažādi citi trauki dekupāžas tehnikā. Reģionālajā konkursa “Laukiem būt!” atlases kārtā Zane ieguva pirmo

vietu Vidzemes reģionā, kas deva gan nelielu finansiālu atbalstu, gan sniedza gandarījumu un ticību saviem spēkiem un tālākai attīstībai.

Vēlme radīt pievienoto vērtību

Zane stāsta, ka pieprasījums pēc dekupāžas produktiem bijis tik liels, ka viņa strādājusi dienu un nakti, lai spētu izgatavot pasūtījumus. Nodarbojoties ar dekupāžu, attīstoties, sajūtot vēlmi savus darbus veidot ar vēl lielāku pievienoto vērtību, Zane saprata, ka viņai nav plašas izvēles mazo koka detaļu sortimentā – koka cipariņu, burtiņu u. c. dažādu priekšmetu noformēšanai. Mūsu veikalos trūkst piedāvājuma mazākām vai lielākām finiera, MDF (kokšķiedru plātne) detaļu sagatavēm bez apdedzinātām malām. Patiesībā

šādu detaļu vispār nav. Latvijas tirgū ir daudz skaistu izdedzinātu formu, bet tās ne vienmēr ir piemērotas tālākai apstrādei, jo apdedzinātās malas ļoti apgrūtina krāsošanas procesu. Tāpēc radusies ideja trūkstošos materiālos ražot pašai. Zane 2016. gadā par saviem līdzekļiem iegādājusies Latvijā ražotu CNC (Computer Numeric Control) frēzi.

Produktu atšķirība

Ļoti būtiska atšķirība ir produktu pievilcīgais izskats ar akcentu uz gravējumu. CNC frēzēšanas iekārta gravē, nevis iedezina, kā to dara lāzers. Šim gravējumam nav krāsas, lai to piešķirtu, gravējums tiek ietonēts ar beici. Tas sniedz iespēju iegūt ne tikai klasiski brūno, bet jebkādu toni, un to var pieskaņot kopējām noformējumiem.

► 16. lpp.

Zane Kalniņa, SIA "Devude" izveidotāja

◀ 15. lpp.

Ražojot frēzētās detaļas, nozīmīgākā atšķirība ir neapdedzinātās malas. Produktu (īpaši no saplākšņa) malas ir gaišas un patīkamas, tās ir viegli krāsot un apstrādāt.

Kāzu dekoru izgatavošana un noma

Kāzu pakalpojumu piedāvājums mūsdienās ir ļoti plašs, strauji mainās un attīstās. Pētot un analizējot kāzu fotogrāfijas gan latviešu, gan ārzemju portālos, vērojot mūsdienu "kāzu modi", Zane secinājusi, ka šobrīd ļoti aktuāli ir dažādi koka kāzu dekoru, ko izmanto fotosesijās, laulību vietas, telpu un galda noformējumā (koka taureņi, dažādas sirdis, iniciāļi u. c.). Šo dekoru iegādes un izgatavošanas iespējas Latvijas tirgū ir salīdzinoši ierobežotas. Zane sākusī darboties šajā jomā, un tas nesis labus rezultātus.

Zane ielāņojusi arī kāzu dekoru nomu, jo bieži cilvēkus no dekoru iegādes attur to cena un apziņa, ka tie tiks lietoti tikai vienu dienu. Tāpēc dekoru noma būs lieliska alternatīva dekoru iegādei.

Uzņēmējdarbība laukos nav problēma

Bieži nākas dzirdēt, ka liela problēma laukos ir produkta nogādāšana pie klienta jeb loģistika. Bet Zane apgalvo, ka tā nu gan mūsdienās neesot nekāda problēma. Kurjers paņem paciņu no mājas pagalma un nogādā klientam. Arī efektīva komunikācija ar potenciālajiem un esošajiem klientiem var notikt, nedzīvojot pilsētā, nepieciešams tikai dators, internets un telefons. Un, protams, vēlēšanās darīt, nevis tikai domāt, ka viss ir slikti.

Reklāma, mārketingu un sadarbība

Zane atzīst, ka bez trīsvienības – reklāma, mārketingu un sadarbības partneri – veiksmīgu biznesu nemaz nespēj iedomāties. Viņa savam uzņēmumam izveidojusi mājaslapu www.devude.lv, kā arī kontu portālā [facebook.com](https://www.facebook.com). Mājaslapas un sociālo tīklu kontu uzturēšana nav viegla – jāsigatavo piesaistoša informācija, jāsigādā

Koka taureņi – dekoru sviniņu vietas noformēšanai

kvalitatīvas fotogrāfijas, informācija regulāri jāatjauno un ik pa brīdim par sevi jāatgādina, jābūt sociāli aktīvam. Tas prasa daudz laika un enerģijas, tomēr bez tā visa neiztikt. Arī labi sadarbības partneri ir daļa no veiksmīga uzņēmuma. Zanes sadarbības partneri galvenokārt ir kokapstrādes uzņēmumi, bet nepieciešami arī profesionāla fotogrāfa pakalpojumi un daudz kas cits. Aktīvi tiek apmeklētas dažādas izstādes, galvenokārt kāzu izstādes, jo, piedaloties specializētajās izstādēs, ir iespēja satikt tieši savu mērķauditoriju, kas attaisnogān ieguldīto darbu, gan līdzekļus. ■

Gunda KAZEROVSKA,
LLKC Cēsu nodaļas
uzņēmējdarbības konsultante
e-pasts:
gunda.kazerovska@llkc.lv
tālr. 64130023

Lauku Lapa

Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgādā

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests "UnitedPress Tipogrāfija"

"Lauku Lapa" var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163.
Cītējot un/vai pārpublicējot izdevuma "Lauku Lapa" rakstus, atsaucē obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.